

Rahandusministri 19. mai 2015. a määruse nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsioonide vormide ja andmekoosseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse rahandusministri 19. mai 2015. a määrust nr 16 „Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevate deklaratsioonide vormide ja andmekoosseisude ning nende esitamise ja täitmise korra kehtestamine“ (edaspidi *määrus*).

Peamised muudatused tulenevad Nõukogu direktiivi 2023/2226/EL¹ ülevõtmisest, millega muuhulgas muudetakse finantskontode maksualase teabevahetuse üksikasju ja nähakse ette krüptovarateenuse pakkujate maksualane aruandekohustus. Direktiiv on peamiselt üle võetud maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadusega (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine), mis võeti Riigikogu poolt vastu 25. märtsil 2026. a (795SE²) ning jõustus 25. aprillil 2026. a. Määrusega kehtestatakse direktiivi lisade I ja III andmekoosseisude esitamise vormid.

Direktiivi täielik ülevõtmine tagab maksualast teabevahetust reguleerivate õigusaktide vastavuse EL-i ja ka OECD teabevahetuse alaste raamistikega, kuna need on oma sisult kattuvad. Samuti ajakohastatakse deklaratsioonivorme, millega esitatakse finantskontode alast teavet Ameerika Ühendriikidega sõlmitud FATCA³ kokkuleppe rakendamiseks.

Maksualase teabevahetuse seaduses (edaspidi ka *MTVS*) sätestatud aruandekohustuse täitmiseks peavad aruandekohustuslikud krüptovarateenuse pakkujad ja finantsteenuse osutajad esitama enda klientide kohta teavet määruses sätestatud deklaratsioonivorme kasutades. Eelnõuga ajakohastatakse FATCA deklaratsioonivorme, mis on sätestatud määruse lisades 1–4 ning EL-i ja OECD finantskontode alase teabevahetuse deklaratsioonivorme, mis on sätestatud määruse lisades 5–14. MTVS-s sätestatud EL-i ja OECD krüptovarade alase aruandekohustuse täitmiseks kehtestatakse uued deklaratsioonivormid, mistõttu täiendatakse määrust lisadega 17–22.

Maksualase teabevahetuse seadusega kehtestatud krüptovara aruandlusega kaasneb halduskoormus, kuid aruandlus on lisanduva koormuse mõõdukana hoidmiseks üles ehitatud kohustustele, mis juba kaasnevad seoses teenuste pakumisega Euroopa Liidus ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega. Aruandekohustuse eesmärk on vähendada avalik-õiguslike rahaliste kohustuste täitmisest kõrvalehoidumist. Standardse krüptovara aruandluse rakendamine hoiab ära vajaduse täita piiriülese teenuse pakkujatel kümneid erinevaid aruandlusreegleid. Erinevalt krüptovara alase aruandlusest ei ole finantskontode aruandlus uus kohustus, vaid on toiminud Ameerika Ühendriikidega juba 2015. aastast ja EL-i ning OECD põhisel 2017. aastast. Määruses tehtavad muudatused on aruandekohustuslike finantsasutuste jaoks halduskoormust nii minimaalselt suurendavad kui ka vähendavad.

¹ Nõukogu direktiiv 2023/2226/EL, millega muudeti maksustamisalase halduskoostöö direktiivi 2011/16/EL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023L2226>

² Vastuvõetud seaduseelnõu 795SE Nõukogu direktiivi 2023/2226/EL ülevõtmiseks: [Eelnõu - Riigikogu](#)

³ „Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse vaheline rahvusvahelise maksukuulekuse parandamise ja FATCA rakendamise kokkulepe“, ehk FATCA: <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/229062014002>

Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõige 4¹ kohustab alates 25. maist 2025. a halduskoormust tõstvas õigusakti eelnõus ette nägema halduskoormust vähendavad muudatused. Lõike 4² järgi võib selle nõude jätta kohaldamata muuhulgas siis, kui kehtestatakse avalik-õiguslik rahaline kohustus või rakendatakse välislepingut. Maksualase teabevahetuse seaduses kehtestatud EL-i ning OECD põhiste finantskontode ja krüptovara alase aruandekohustuse täitmine tuleneb mitmepoolsetest automaatse teabevahetuse kokkulepetest⁴, mis on sõlmitud maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsiooni⁵ artikli 6 alusel. Finantskontode alane teabevahetus Ameerika Ühendriikidega tuleneb samuti välislepinguks olevast FATCA kokkuleppest. Määrusega rakendatakse MTVS-s määratletud kohustusi, sätestades instrumendid teabe esitamiseks, mistõttu pole määrusel kehtiva seadusega võrreldes eraldiseisvaid mõjusid.

1.2 Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Kevin Kassihin (kevin.kassihin@fin.ee; 5833 1868).

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (virge.aasa@fin.ee; 5885 1493). Eelnõu toimetas keeleliselt personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Heleri Piip (heleri.piip@fin.ee; 5303 2849).

1.3 Märkused

Eelnõuga muudetakse määrust redaktsioonis RT I, 05.02.2021, 3.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse määrust eesmärgiga kehtestada uued deklaratsioonide vormid, millega saavad aruandekohustuslikud finantsasutused ja aruandekohustuslikud krüptovarateenuse osutajad teabe esitamise kohustust täita. Määruse lisadega 1–4 seotud muudatused tehakse FATCA deklaratsioonivormide ajakohastamiseks. Lisasid 5–14 ja 17–22 puudutavad muudatused on osa Nõukogu direktiivi 2023/2226/EL ülevõtmisest Eesti õigusesse, mida on peamiselt tehtud MTVS-ga⁶, kus on sätestatud muuhulgas ka hoolsusmeetmete rakendamise ja aruandluse kohustused. Määrusega rakendatakse direktiivi lisade I ja III andmekoosseisude esitamise vormid.

Nõukogu direktiiv 2023/2226/EL muutis juba varem kehtinud finantskontode aruandluse üksikasju ja peamise muudatusena tõi endaga kaasa krüptovarade alase aruandluse. Nii finantskontode kui ka krüptovarade alase teabevahetuse üheks aluseks on mitmepoolsed automaatse teabevahetuse kokkulepped, mis on sõlmitud maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsiooni artikli 6 alusel.

„Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse vaheline rahvusvahelise maksukuulekuse parandamise ja FATCA rakendamise kokkuleppe“ ehk FATCA alusel vahetatakse automaatselt finantskontode alast teavet Ameerika Ühendriikidega. Teabe

⁴ Automaatse teabevahetuse lepingud: [Maksulepingud ja teabevahetuslepingud | Maksu- ja Tolliamet](#)

⁵ Maksuasjades vastastikuse haldusabi konventsioon:
<https://www.riigiteataja.ee/et/akt/209042014002?leiaKehtiv>

⁶ Vastuvõetud seaduseelnõu 795SE Nõukogu direktiivi 2023/2226/EL ülevõtmiseks: [Eelnõu - Riigikogu](#)

automaatseks edastamiseks peab Eesti maksuhaldur koguma kokku asjaomase teabe aruandekohustuslikelt isikutelt. Eelnevast tulenevalt peavad Eesti aruandekohustuslikud finantsasutused ja krüptovarateenuse osutajad koguma ja maksuhaldurile esitama aruandlusega hõlmatud klientide kohta andmeid. FATCA alane aruandlus on toiminud juba 2015. aastast ja EL-i ning OECD põhine finantskontode aruandlus 2017. aastast. Krüptovarade alaseid aruandeid tuleb esmakordselt esitada 30. juunil 2027. a. Esitatavad andmed sisaldavad kliendiandmeid nagu nimi, aadress ja maksukohustuslase number ning teavet krüptovara tehingute kohta. Kirjeldatud andmeid tuleb hoolsusmeetmeid täites koguda esmakordselt 2026. aasta kohta. Seejärel hakatakse teavet esitama iga-aastaselt eelneva aasta kohta, sarnaselt finantskontode alase teabevahetusega.

Krüptovarateenuse pakkujate aruandlus on üles ehitatud XML formaadile, milles esitatakse ka FATCA, EL-i ja OECD keskseid finantskontode maksualase aruandluse deklaratsioone. XML formaat on masinloetav andmevorming, mis võimaldab struktureeritud andmete elektroonilist esitamist ja automatiseeritud töötlemist erinevate infosüsteemide vahel. Määruses kehtestatakse esitatavate krüptovarade aruandluse deklaratsioonide vormid uute lisadega, mis vastavad EL-i ja OECD⁷ vormidele. Aruandekohustuslike isikute poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud andmeid töödeldakse eelkõige maksukorralduse seaduse § 17 alusel.

Eelnõu punktiga 1 kehtestatakse aruandekohustuslikele krüptovarateenuse osutajatele suunatud deklaratsioonide vormid ja nende täitmise kord. Deklaratsioonide vormid on loodud OECD ja Euroopa komisjoni koostöös⁸ ning nende aluseks on OECD krüptovara alase aruandluse standard CARF⁹. Krüptovara alase aruandekohustuse täitmiseks peab teabeandja korra aastas esitama neid vorme kasutades teavet Maksu- ja Tolliametile. Maksuhaldur on oma veebilehel avalikustanud aruandekohustuse kohta ka abimaterjale, mis on leitavad käsiraamatust „Maksualane teabevahetus“¹⁰. Lisaks on OECD kaardistanud aruandekohustusega kaasnevad korduma kippuvad küsimused¹¹, mille vastused täpsustavad alusstandardi sisu.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse määruse § 2 teksti. Lõike 1 sõnastuse muutmisel lisatakse juurde viited § 1 punktidele 17–22, mis eelnõuga määrusele lisatakse. Neid deklaratsioonivorme esitatakse sarnaselt § 1 punktides 1–14 nimetatud vormidega Maksu- ja Tolliameti e-teenuse keskkonna kaudu elektroonselt XML-formaadis. Sätte tekstis asendatakse viide maksuhalduri teeninduskeskkonnale viitega e-teenuse keskkonnale, et tekst oleks kooskõlas valdkonda reguleerivate õigusaktidega.

Paragrahvi § 2 lõike 2 sõnastuses asendatakse viide maksuhalduri teeninduskeskkonnale viitega e-teenuse keskkonnale, et tekst oleks kooskõlas valdkonda reguleerivate õigusaktidega.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse lisasid 1–14, et ajakohastada neid vastavalt maksustamisalase halduskoostöö direktiivile ja uutele FATCA vormidele. Lisades 1–4 on sätestatud FATCA kokkuleppe alusel Ameerika Ühendriikide maksuhalduriga vahetatava finantskontode alase teabe deklaratsioonivormid. Uuendatud lisades 1–4 kajastuvad tehnilised

⁷ OECD CARF XML formaadis aruandluse skeem ja juhised on leitavad OECD veebist aadressil:

https://www.oecd.org/en/publications/crypto-asset-reporting-framework-xml-schema_578052ec-en.html

⁸ EL otsekohalduv rakendusmäärus, millega on kehtestatud EL toimuva andmevahetuse formaadid:

[Implementing regulation - EU - 2025/2263 - EN - EUR-Lex](#)

⁹ Crypto-Asset Reporting Framework: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/networks/global-forum-tax-transparency/step-by-step-guide-understanding-implementing-crypto-asset-reporting-framework.pdf>

¹⁰ Maksualase teabevahetuse käsiraamat: [Maksualane teabevahetus | Maksu- ja Tolliamet](#)

¹¹ OECD CARF korduma kippuvad küsimused: [FAQs: Crypto-Asset Reporting Framework \(CARF\)](#)

muudatused, mis lisakohustusi endaga kaasa ei too. Peamised muudatused on FATCA põhiskeemi uuendamine ja klassifikaatorite ajakohastamine, näiteks riikide ja valuutakoodidega seoses, et tagada vastavus rahvusvaheliselt kehtivatele tehnilistele standarditele ja klassifikaatoritele. Lisad 5–14 hõlmavad endas OECD ja Euroopa Liidu põhiseid finantskontode alase teabevahetuse deklaratsioonivorme. OECD finantskontode alase teabevahetuse mudelit uuendati, et hõlmata aruandlusega ühetaoliselt kõik finantstooted, vältides samas topelt-aruandlust krüptovara alase aruandluse mudeli kehtestanud CARF-iga. Tehtud muudatused tuleb edasi kanda ka deklaratsioonivormidesse lisades 5–14.

Finantskontode aruandluse alaste muudatuste tegemiseks ei olnud vaja seadust muuta, kuna vastavad reeglid on direktiivi väga tehnilise detailsuse tõttu sätestatud MTVS-i peatükis 1¹ suuresti viidates otse direktiivile. Seetõttu kajastuvad need muudatused vaid määruses.

OECD mudeli kohaldamisala laiendati e-raha toodetele ja riikide keskpankade digivääringutele. E-raha toodetele ja keskpanga digivääringutele aruandekohustuse rakendamisel kohaldatakse 10 000 USD lävendit. See tähendab, et aruandlusega ei ole hõlmatud kontod, mille väärtus või jääk ei ületa mistahes 90-päevase perioodi sees 10 000 USD.

Mõistete laiendamisega toodi finantskontode alase teabevahetuse kohaldamisalasse ka krüptovarasid puudutavad tuletisväärtpaberid, mida hoitakse kontrol ning ka krüptovaras (nt fondide kaudu) investeerivad investeerimisühingud.

Lisaks tehti muid teabe kasutatavust parandavaid ja finantsasutuste halduskoormust vähendavaid muudatusi:

- 1) täiendavalt on vaja esitada teavet konto (osaluse) omaniku ja kontrolliva isiku rollide kohta ühingus (kas isik on ühingu omanik, kasusaaja, juht);
- 2) märkida konto teabe juures, kas konto on uus/vana või kas see on ühises kasutuses ning mis liiki kontoga on tegemist;
- 3) erandlik ja ajutine õigus tuvastada uue konto omaniku (maksu)residentsus olemasolevate kontode jaoks ette nähtud hoolsusmeetmetega, kui kontoomaniku kinnitust ei ole võimalik tähtaegselt hankida;
- 4) üksnes äriühingu kapitali sissemakseks loodud kontot võib käsitleda välistatud kontona, mille eesmärk on hoiustada teatud aja jooksul äriühingu asutamiseks vajalikke vahendeid.

Finantskontode deklaratsioonivormid lisades 5–9 on OECD teabevahetuse kesksed ja lisades 10–14 EL-i liikmesriikide vahelise teabevahetuse jaoks. Lisad 5 ja 10 on üldandmete failid, mis määravad muuhulgas ära, millise sõnumiga on tegu (korrigeeriv või uus informatsioon), milline on konto tüüp, kes on esitaja, millise aasta kohta info käib jne. Lisad 6–9 ja 11–14 on neid täiendavad ning katavad koostoimes üldandmete failidega aruandekohustusega nõutud andmekoosseisud.

Eelnõu punktiga 4 lisatakse määruse § 3 lisade loetellu lisad 17–22, mis on aruandekohustusega krüptovarateenuse osutajatele mõeldud deklaratsioonivormid XML formaadis teabe esitamiseks.

Deklaratsioonivormiga esitab teenuse pakkuja teavet klientide tehtud tehingute kohta. Täpsemalt hõlmatakse aruandlusega krüptovaraga tehtud tehingud, millega võimaldatakse krüptovara vahetada või üle kanda. Krüptovaraga tehtud tehingute kohta tuleb koguda ja edastada järgmist teavet: krüptovara nimetus, turuväärtus tehingu tegemise hetkel, tehingute

arv ja vahetatud krüptovara arv; tavavaluutat puudutavate tehingute puhul tehingu väärtus eurodes, mis arvestatakse tehingu tegemise päeval kehtiva kursi alusel.

Määruse lisadega 17–19 kehtestatakse OECD teabevahetuse kesksed ja lisadega 20–22 EL-i põhised deklaratsioonivormid, mis hõlmavad endas järgmist:

- 1) Lisad 17 ja 20 – sõnumi üldandmed, määravad ära vormi raamistiku ja andmestiku;
- 2) Lisa 18 ja 21 – OECD ühiste andmetüüpide klassifitseerimine, muuhulgas tähtede arvu piirangud ja andmete liigid (kustutamine, uuesti saatmine, uus andmestik, korrigeerimine);
- 3) Lisad 19 ja 22 – ISO klassifikaatorid, riigid, keeled, valuutad.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusega

Eelnõu on kooskõlas Nõukogu direktiiviga 2023/2226/EL. Direktiiv on peamiselt üle võetud maksualase teabevahetuse seadusega, mis kohustab muuhulgas aruandekohustuslikke isikuid teavet esitama. Määruses sätestatakse selle teabe esitamise vormid. Uuendatud finantskontode alase aruandluse vormid ja krüptovarade alase aruandluse vormid on kooskõlas EL-i rakendusmääruse 2015/2378¹² viimaste muudatustega¹³.

5. Määruse mõjud

5.1 Krüptovara alane aruandlus

5.1.1 Mõju krüptovarateenuse osutajatele

Krüptovarade maksualane aruandlus puudutab ettevõtjaid, kes osutavad krüptovara vahetamise, ülekandmise või muid aruaruandekohustusega hõlmatud krüptovarateenuseid Euroopa Liidu liikmesriikide residentidele. Aruandekohustus hõlmab ka teatud krüptovarateenuse osutajaid, kelle tegevus ei eelda tegevusloa olemasolu. Teadaolevalt oli 2026. aasta kevade seisuga Eestis 35 krüptovarateenuse osutajat, mistõttu on mõjutatud sihtrühm väike.

Krüptovaraturu seaduse¹⁴ ja MiCA määruse¹⁵ kohaselt eristatakse varapõhiste tokenite, e-raha tokenite ja muude krüptovaradega seotud teenuseid. Aruandekohustus puudutab eelkõige varapõhiste tokenite ning muude krüptovaradega seotud teenuste osutajaid, samas kui e-raha tokenitega seotud teenusepakkujad kuuluvad üldjuhul finantskontode maksualase aruandluse süsteemi alla.

Aruandekohustuse täitmine eeldab krüptovarateenuse osutajatelt nii ühekordseid kui ka püsivaid kulusi. Suurim mõju kaasneb muudatuste rakendamise algfaasis, kui tuleb välja töötada vajalikud protsessid, hinnata hoolsus- ja aruandekohustusi ning luua tehnilised lahendused klientide ja tehingute andmete kogumiseks, töötlemiseks ja maksuhaldurile edastamiseks. Selleks tuleb koguda klientide maksuresidentsuse tuvastamiseks vajalikku teavet ning rakendada regulaarseid hoolsusmeetmeid andmete ajakohasuse kontrollimiseks.

¹² Määruse 2015/2378 konsolideeritud versioon: [EUR-Lex - 02015R2378-20260101 - EN - EUR-Lex](#)

¹³ Komisjoni rakendusmäärus 2025/2263: [Rakendusmäärus - EL - 2025/2263 - EN - EUR-Lex](#)

¹⁴ Krüptovaraturu seadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062024003>

¹⁵ MiCA määrus: [EUR-Lex - 02023R1114-20240109 - EN - EUR-Lex](#)

Tehinguandmed on üldjuhul juba elektrooniliselt olemas ning aruandlus toimub automatiseeritult XML-vormingus deklaratsioonide kaudu.

Mõju ulatus on hinnanguliselt keskmine. Lisaks ühekordsele IT-arenduskulule kaasnevad süsteemide ülalpidamise kulud ning sõltuvalt ettevõtte suurusest võib tekkida vajadus täiendava tööjõu järele. Mõju on tõenäoliselt väiksem krüptoteenuseid pakkuvatele finantsasutustele, kes teevad seda oma põhitegevuse kõrvalt ja täidavad juba finantskontode maksualase aruandlusega seotud kohustusi, kuna neil on olemas vajalikud protsessid, kogemused ja tehniline võimekus. Halduskoormus sõltub eelkõige klientide arvust ning andmetöötluse automatiseerituse tasemest. Kogutud teavet tuleb esitada üks kord aastas ning hoolsusmeetmeid tuleb uuesti kohaldada peamiselt siis, kui kliendi andmetes on toimunud muudatused või tekib kahtlus nende õigsuses. Muudatustega kaasnevaid ebasoovitavate mõjude riske vähendatakse koostöös turuosalistega ning juhendmaterjalide pakkumise kaudu. Samal ajal aitavad rahvusvaheliselt ühtlustatud aruandlusreeglid ja hoolsusmeetmed tagada võrdsemad konkurentsitingimused ning vähendada piiriüleselt tegutsevate ettevõtjate halduskoormust.

5.1.2 Mõju krüptovara kasutajatele

Maksualase teabevahetuse seadusest tulenevalt vahetatakse teavet kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide või liiduväliste partnerriikide residentidest füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta, kes kasutavad Eesti või Eestis registreeritud välisriigi krüptovarateenuse osutaja teenuseid aruandekohustusega hõlmatud krüptovaratehingute tegemiseks. Eesti Panga statistika kohaselt on Eesti krüptovarateenuse osutajatel kokku ligikaudu 1,71 miljonit klienti¹⁶, kelle residentsusest lähtuvalt teabevahetuses osalevad riigid¹⁷ teavet saavad. Seetõttu on muudatusest mõjutatud sihtrühm suur.

Krüptovara kasutajatele on muudatuse mõju valdavalt passiivne, kuna neile ei kaasne uusi sisulisi kohustusi. Juba kehtivate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete kohaselt peavad kliendid krüptovarateenuse osutajale esitama oma identifitseerimis- ja residentsusandmeid. Seetõttu on mõju ulatus kasutajate jaoks väike. Praktikast avaldub mõju peamiselt läbi selle, et krüptovarateenuse osutajad edastavad kord aastas kogutud andmed maksuhaldurile. Krüptovara kasutajatel endil puudub üldjuhul vahetu kokkupuude teabevahetuse protsessiga, mistõttu on mõju avaldumise sagedus väike.

5.1.3 Mõju riigiasutuste korraldusele

Automaatse maksualase teabevahetuse laiendamine krüptovaradele mõjutab eelkõige Maksu- ja Tolliametit, kelle ülesanne on tagada teabevahetuse süsteemide toimimine, andmete vahetamine ja analüüs ning aruandekohustuste täitmise järelevalve. Muudatus puudutab seega esmajoonel teabeosakonda (teabe kogumine, vahetamine ja analüüs), juriidilist osakonda (tugiteenused) ning järelevalve poolt maksuauditi valdkonda. Rahvusvahelise ametiabi valdkonna ülesannete täitmiseks on praegu kasutusel piiratud ressursid, vaatamata sellele, et töökoormus on viimastel aastatel märkimisväärselt kasvanud. Vähemal määral mõjutab krüptovarade alane teabevahetus ka Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse koormust, kes Maksu- ja Tolliametile IT alaseid tugiteenuseid pakuvad.

¹⁶ Eesti Panga krüptovaraturu statistikateade: [STATISTIKATEADE. Hinnalanguse mõjul kahanesid klientide krüptovarad kvartaliga üle kolmandiku | Pressiteated | Eesti Pank](#)

¹⁷ Mitmepoolse kokkuleppe krüptovara teabe automaatseks esitamiseks allkirjastanud riigid: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issues/tax-transparency-and-international-co-operation/carf-mcaa-signatories.pdf>

Direktiivi ülevõtmine eeldab infosüsteemide arendamist ning täiendavaid töötunde. See hõlmab endas teabe vastuvõtmise võimekuse loomist nii aruandekohustuslikelt isikutelt kui ka teabevahetuses osalevatelt riikidelt, kuid ka kogutud teabe edastamise funktsiooni arendamist. Lisaks teabe vahetamisele tuleb tagada aruandekohustuslaste üle järelevalve, andmete kvaliteedikontroll ning kogutud teabe analüüs. Seetõttu on muudatuste mõju Maksu- ja Tolliametile töökorraldusele ja ressursivajadusele keskmine.

Suurim mõju kaasneb teabevahetuse süsteemi käivitamisega, mis on ühekordne tegevus. Edaspidi toimub teabevahetus tavapärase protsessina kord aastas. Kuigi üleminekuperioodil kaasnevad Maksu- ja Tolliametile märkimisväärsed kulud, võimaldab välisriikidelt saadav teave Eesti maksuresidentide krüptovaratehingute kohta tõhustada maksukohustuste täitmise kontrolli ja piiriülese maksudest kõrvalehoidmise avastamist. Muudatusega seotud ebasoovitavate mõjude risk on väike.

5.2 Finantskontode alase aruandluse muudatused

5.2.1 Mõju finantsasutusele

Finantskontode aruandlust hõlmavad määruse muudatused mõjutavad eelkõige aruandekohustuslikke finantsasutusi, kes peavad uusi nõudeid kohaldama. Finantskontode alane aruandlus on Eestis toiminud Ameerika Ühendriikidega alates 2015. aastast ning EL-i ning OECD põhiselt alates 2017. aastast ja jätkub finantsasutuste jaoks sarnaselt varasemale, kuid nüüd hõlmatakse sellega ka mõned varasemalt teabevahetusest välja jäänud andmed. Uued nõuded on aruandekohustuslaste jaoks nii halduskoormust vähendavad kui ka suurendavad.

Aruandekohustuslikud finantsasutused peavad ajakohastama oma infosüsteeme, et koguda, töödelda ja edastada täiendavaid andmeid maksuhaldurile. Sellega kaasnevad ka kulud, kuid kuna aruannete esitamine on toimunud juba mitmeid aastaid ei ole vaja süsteeme tervikuna üles ehitada, vaid muuta mõningaid üksikasju, mis aitab kulusid hoida mõõdukana. Deklaratsioonivormidele lisanduvate andmete edastamiseks tuleb finantsasutustel ka asjaomast teavet nii olemasolevatelt kui ka uutelt klientidelt kokku koguda uusi hoolsusmeetmeid rakendades. Lisandunud esitatavad andmed moodustavad väikese osa kõikidest andmetest, mida klientide kohta esitatakse, mistõttu on mõju ulatus väike.

Teabe esitamise sagedus määruuses tehtavatest muudatustest ei muutu ja aruandekohustusega isik peab finantskontode kohta teavet edastama ka edaspidi korra aastas. Samuti ei kaasne muudatustega hoolsusmeetmete sagedasemat kohaldamist, kuid andmete kogumise käigus tuleb klientidelt küsida täiendavaid andmeid.

5.2.2 Mõju finantskonto omanikule

Regulatsioonidest tulenevalt on finantskontode omanikud kohustatud finantsasutustele esitama teatud andmeid, kuid siinkohal ei ole tegemist uue kohustusega. Sarnaseid andmeid kogutakse juba kehtivate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete kohaselt ning maksualase finantskontode teabevahetuse raames on sarnaseid andmeid klientidelt kogutud juba aastaid.

Muudatused finantskontode aruandluses mõjutavad kontoomanikke üksnes piiratud ulatuses ega too kaasa olulisi täiendavaid kohustusi. Konto avamisel tuleb esitada andmed, mis võimaldavad finantsasutusel täita nii rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kui ka maksualase aruandluse nõudeid. Kui esitatud andmed muutuvad, peab klient need esimesel võimalusel ajakohastama. Maksualase aruandluse seisukohalt on eriti olulised

maksuresidentsust tõendavad andmed, sealhulgas maksukohustuslasena registreerimise number (TIN).

Mõju avaldub peamiselt olukordades, kus finantsasutus peab hoolsusmeetmete rakendamisel küsima kliendilt täiendavaid andmeid või paluma varem esitatud andmeid kinnitada. Seetõttu on mõju sagedus ja ulatus üldjuhul väike.

6. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

EL-i ja OECD põhise finantskontode aruandlusega ning krüptovarade aruandlusega seotud kulud on integreeritud maksustamisalase halduskoostöö direktiivi 2023/2226/EL ülevõtmisega kaasnevatesse kuludesse. Kogukulud kajastuvad vastuvõetud maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine) 795 SE¹⁸ eelnõu seletuskirjas. Kulud kaetakse Danske Banki rahapesu eest määratud trahvist saadavatest vahenditest.

FATCA keskse finantskontode teabevahetusega seotud arenduskulud on umbes 50 000 eurot, mis kaetakse MTA eelarvest.

Kuna maksualase teabevahetuse instrumentide, sealhulgas krüptovarade alase ja finantskontode alase teabevahetuse rakendamise peamiseks eesmärgiks on tõkestada eelkõige maksudest kõrvalehoidmist suurenevad eeldatavasti maksutulud.

7. Määruse jõustumine

Määrus on planeeritud jõustuma üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Justiits- ja Digiministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu ja käesolev seletuskiri saadetakse arvamuse avaldamiseks Eesti Pangaliidule, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Kindlustusseltside Liidule, Q500 Estonia OÜ-le, Cocone Europe OÜ-le, Finitive Technologies OÜ-le, Lightspark Payments Europe AS-ile, Swipelux OÜ-le, Bitwallet Limited OÜ-le, Mybitok OÜ-le, Virarosi OÜ-le, Octo Liquidity OÜ-le, Or Technologies Limited OÜ-le, OpenGate Technology OÜ-le, Modernityparty OÜ-le, Kaurifinance AS-ile, AlterCap OÜ-le, SwissBorg Solutions OÜ-le, EuroToken OÜ-le, FintechX OÜ-le, Pay Perform OÜ-le, Mexc Estonia OÜ-le, BB Trade Estonia OÜ-le, Spectro Finance OÜ-le, SHA2 Solutions OÜ-le, Dream Finance OÜ-le, Finstream OÜ-le, AtlantEX OÜ-le, Coinmetro OÜ-le, CreaFast OÜ-le, Ungaro OÜ-le, Transcrypt OÜ-le, xChange AS-ile, Daxchain OÜ-le, Wallet Solutions OÜ-le, Connectee OÜ-le, BitSpider OÜ-le, Quickbyte Global OÜ-le.

¹⁸ Maksualase teabevahetuse seaduse, maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seadus (halduskoostöö direktiivi ülevõtmine) 795 SE: [Eelnõu - Riigikogu](#)